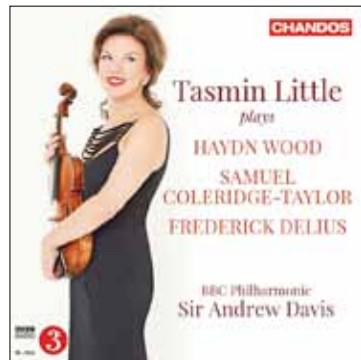

CD KLASSIEK

Zwarte Mahler
Coleridge-Taylor & Wood

De energieke Britse violiste Tasmin Little wil het Britse vioolrepertoire bekendmaken. Als soliste staat ze intussen meer dan dertig jaar op de planken en heeft ze niet minder dan 44 cd's op haar naam. Ze wordt vaak gevraagd door hedendaagse componisten om hun werk in première uit te voeren en mocht zich onlangs verheugen in het feit dat ze voor de twintigste keer als soliste optrad voor de *BBC Proms*. In Engeland staat dat laatste zowat gelijk met de officiële heiligverklaring van een artiest.

Nu ligt er weer een nieuwe cd met Britse vioolconcerti in de handel. Twee krachtige vioolconcerto's van de voortijdig gestorven Samuel Coleridge-Taylor (1873-1912) en van Haydn Wood (1882-1939) flankeren Frederick Delius' suite voor viool en orkest uit omstreeks 1890. Een aardig, vroeg werk van laatstgenoemde componist, in typische belle-epoquestijl, dat wil zeggen op de kruising van verleden en toekomst. Met delen die al profetisch vooruitgrijpen naar de mu-

ziek van na 1900 en met andere die nog met handen en voeten vastzitten in de late romantiek.

Dit interessante, maar nog vroege werk wordt geschraagd door de twee volwassen steunberen die Coleridge-Taylor en Haydn Wood hebben opgetrokken. Coleridge-Taylor, vanwege zijn gekleurde afkomst 'de zwarte Mahler' genoemd, schreef het concerto opus 80 in G minor in 1911. Oorspronkelijk waren in dit werk ook enkele negrospirituals verwerkt, maar die verdwenen uit het vizier. Het hele werk overigens ook, het werd pas opnieuw uitgevoerd in de jaren 1980.

Al even weinig bekend is het werk van Haydn Wood. Het mag gezegd dat de vertolkster de hindernissen met bravoure neemt. Het tweede deel is traag en wordt ingeleid door hoorn, terwijl de viool hemels daarboven uit zweeft en het derde deel klinkt al bij al joyeus. Voor heel wat musici lijken Haydn Wood en Coleridge-Taylor niet te 'passen', niet bij de tijdsgeest vandaag. Voor Tasmin Little wel, want zij blijft met overgave aan de weg timmeren en ons vergasten op de weluidende klank van 'vergeten' Britse meesters. (JC)

Samuel Coleridge-Taylor, *Concerto Opus 80*, Frederick Delius, *Suite voor viool en orkest*, Haydn Wood, *Concerto in la klein*, door Tasmin Little (viool) & het BBC Philharmonic onder leiding van Andrew Davis, Chandos, CHAN 10879, 22,50 euro.

CD KLASSIEK

In leren banden
Domenico Scarlatti

Het jaar 1685 was het jaar nul van de klassieke muziek, omdat toen Johann Sebastian Bach, Georg Friedrich Händel zowel als Domenico Scarlatti het levenslicht zagen. Laatstgenoemde stamde uit een Italiaans muzikaal geslacht, maar verzeilde in Spanje. Hij werkte er tot zijn dood in 1757 voor zijn pupil, koningin Maria Barbara.

Het gros van Scarlatti's oeuvre bestaat uit werk voor klavier. Hij componeerde niet minder dan 555 sonates voor klavecimbel en waarschijnlijk gingen er nog

eens zoveel verloren. De sonates overleefden de tijd omdat Farinelli, de legendarische castraat-zanger van de achttiende eeuw, ze in Madrid had leren kennen en 496 sonates, gekopieerd in vijftien in marokijnleer ingebonden banden, meenam naar Bologna in Italië. De voor Maria Barbara geschreven werkjes hadden een even grote invloed op de klavierkunst als Bachs werk.

De Canadese pianiste Angela Hewitt koos uit Scarlatti's omvangrijke erfenis zestien sonates. Zelf zegt ze dat de werkjes zo prachtig zijn dat ze er in de toekomst nog meer wil opnemen. Schitterend bijvoorbeeld is de sonate Kk159, eigenlijk een tarantella, de typische dans uit Napels. Hewitt bespeelt een piano, een instrument dat toen niet bestond, maar dat het werk toch laat schitteren. (EDS)

Domenico Scarlatti, *Sonatas*, door Angela Hewitt (piano), Hyperion, CDA67613, 23 euro.

BOEK NOVELLE

Spreken en zwijgen
Ish Ait Hamou

Of Nederlands leren moeilijk is? „Als je tijd geeft aan moeilijk, dan wordt moeilijk gemakkelijk”, antwoordt nacht-waker Sulayman Hosseini aan chirurg Sheila Lieman. De twee raken in gesprek op de trein. Hij is letterlijk een vluchteling, zij is figuurlijk minstens even hard op de vlucht. Aan de hand van hun korte ontmoeting maakt auteur

Ish Ait Hamou duidelijk dat we 'moeilijk' niet alleen tijd moeten geven als we een taal leren, maar ook als we willen leven.

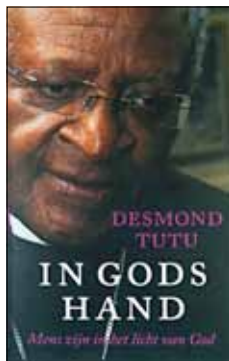
Ish Ait Hamou (28) komt uit Vilvoorde, is choreograaf en jurylid in televisieprogramma's over dans en werd vorig jaar door een lifestyleblad uitgeroepen tot best geklede man van het jaar. De voorbije twee jaar bracht hij echter ook *Hard hart* en *Cécile* uit, twee niet slecht ontvangen romans. De novelle *Als je iemand verliest die je niet kan verliezen* schreef hij voor de campagne van Te Gek!?, de organisatie die psychische problemen bespreekbaar wil maken.

Hamou levert een zorgvuldig geconstrueerd verhaal af, dat op een eenvoudige manier iets vertelt over ieders psychische kwetsuren, over spreken en zwijgen en over de wegen die mensen daarin afleggen, eenzaam of samen. Voor Te Gek!? is de novelle ongetwijfeld een zinvolle bijdrage aan de campagne.

En op zich? Personage Sulayman praat in zinnen waar hier en daar iets aan scheelt, wat te verantwoorden is als je kijkt naar de les van het verhaal. Helaas wringen ook andere passages een beetje tegen. Hamou heeft duidelijk een eigen stem, maar rijgt soms zoveel eigenzinnige zinnen aan elkaar dat je je er als lezer in verslikt. Het verhaal is echter voldoende boeiend en waardevol om hem dat 109 bladzijden lang te vergeven. (JVH)

Ish Ait Hamou, *Als je iemand verliest die je niet kan verliezen*, Manteau, Antwerpen, 2016, 109 blz., 15 euro, ISBN 978 90 2233 250 4.

BOEK GELOOF

Eerst liefgehad
Desmond Tutu

Elk jaar schrijft een auteur uit de anglicaanse wereld een vastenboek voor de aartsbischop van Canterbury, geestelijke leider van de anglicaanse Kerk.

Soms groeien die boeken uit tot klassiekers. Niemand minder dan Desmond Tutu schreef vorig jaar *In Gods hand*. De gewezen aartsbisschop van Kaapstad is bekend door zijn strijd tegen het apartheidregime, waarvoor hij in 1982 de Nobelprijs voor de Vrede kreeg. Tutu is tegelijk geëngageerd, bewust van zijn Afrikaanse wortels en buitengewoon beslagen in de Bijbelse spiritualiteit. Die drie dimensies klinken door in dit boek.

Oorspronkelijk luidde de opdracht het scheppingsgeloof te verkennen, maar Desmond Tutu breekt het open naar Gods liefde. „Niemand is hier gekomen zonder reden”, lezen we. „Sommigen lijken misschien een ongelukje, maar dat is nooit het geval. Vanuit de aard van ons zijn, doen wij ertoe. God hield van ons voor we

werden geboren. De heilige Juliana van Norwich zegt dat God niet op een bepaald moment is begonnen van ons te houden. Gods liefde voor ons is net zo eeuwig als Hij zelf eeuwig is.”

Het boek eindigt met een interview met de auteur, die zich op z'n 83ste opnieuw laat kennen als een sterke spirituele leider die het evangelie bevattelijk aanreikt. Onmiskenbaar een boek voor deze tijd. (EDS)

Desmond Tutu, *In Gods hand. Mens zijn in het licht van God*, Kok, Kampen, 2016, 128 blz., 15 euro, ISBN 978 90 4352 584 8.

BOEK SAMENLEVING

Inzicht in het kwaad
Colet van der Ven

De Nederlandse Colet van der Ven raakte jaren geleden geïnteresseerd in het kwaad, toen ze student orthopedagogie was en stage liep in een jeugdinstelling. Wat moest ze denken van een vijftienjarige jongen die iemand doodstak voor een paar gulden, berouw noch begrip toont, maar haar wel beschermt tegen de andere jongeren? Waarom verliezen mensen hun menselijkheid en hoe kunnen we onszelf en anderen daartegen beschermen?

Van der Ven begon aan een lange zoektocht, sprak met daders en slachtoffers, schreef een hele reeks interviews voor de krant

Trouw, maakte reportages over bendes in gevangnissen en verdiepte zich in de filosofie. In het boek *Het kwaad en ik* maakt ze nu een tussenstand op, waarbij ze beschouwende hoofdstukken afwisselt met reportage en anekdotes uit haar eigen leven.

Het boek laat zich moeilijk samenvatten, maar is om heel wat redenen het lezen waard. Het gedachtegoed van denkers zoals Theodore Dalrymple, Hannah Arendt en Steven Pinker weet Van der Ven bijvoorbeeld op een toegankelijke manier samen te vatten en in vraag te stellen. Getuigenissen van of interviews met 'gewone' mensen wier leven de verkeerde kant opging, presenteert ze dan weer puur, zonder er teveel conclusies uit te trekken.

Voor deze tijd is vooral het hoofdstuk over taal interessant en confronterend. Van der Ven vertrekt bij de Duits-Joodse taalkundige Viktor Klemperer, die vanaf 1933 notities maakte over de taal van het Derde Rijk en die woorden vergeleek met nietige stukjes arsenicum, en belandt bij het taalgebruik op internetfora. „Maar het verbond tussen de taal en het kwaad is ook het verband tussen de taal en het goede.”

„En mijn zoektocht? Die gaat door”, beëindigt Van der Ven haar relaas. Ze pretendeert dus niet dat ze een alomvattende of definitieve theorie van het kwaad kan voorleggen. Wel vat ze haar zoektocht in het nawoord samen in twee vrij lange opsommingen: een lijst van de vele factoren die de aanleiding kunnen geven tot grensoverschrijdend gedrag en een lijst van de mechanismen die ons ertegen beschermen. „De meesten van ons bevinden zich in de buurt van het middenveld tussen goed en kwaad. Maar ook daar doet zich elke dag die keuze voor: we kunnen een slechte rol spelen, of we kunnen een goede rol spelen.” (JVH)

Colet van der Ven, *Het kwaad en ik*, Lemniscaat, Rotterdam, 2015, 336 blz., 19,95 euro, ISBN 978 90 4770 760 8.